

УДК 631.45

Крохін С.В., Кузнецов М.О.*Державний біотехнологічний університет***ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА ҐРУНТІВ ТОВ «АГРО-КРАЙ»
ГАДЯЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

The paper presents the results of studies conducted on the expert assessment of the soils of "AGRO-KRAY" LLC of Hadyatsky district of Poltava region.

Вступ. В процесі реформування земельних відносин, децентралізації і аграрного сектору, виникнення прошарку нових землекористувачів, потреба в інформації про якість ґрунтів ще більше зросла, що обумовлює необхідність удосконалення методичних засад подальшого проведення робіт з агрохімічного обстеження земель сільськогосподарського призначення, розробці нових підходів щодо надання послуг землекористувачам з цих питань [2].

Якість земель може бути визначена як комплекс ознак земель, які з різних точок зору впливають на можливості їх використання. Це поняття відображає співвідношення фактичної продуктивності землі до потенційно можливої, що визначається умовами водо- та теплозабезпечення, і узагальнює терміни «якість ґрунтів» та «стале землеробство». Поняття якість ґрунтів більш обмежене, ніж якість земель, оскільки ґрунт є частиною поняття земель, але часто використовується в однаковому розумінні [1,4].

Якісна оцінка земель має як теоретичне, так і практичне значення. По-перше, характеристики якості земель використовуються в системі моніторингу земель для прогнозу і своєчасного запобігання деградаційним процесам, охорони раціонального використання земель. По-друге, облік кількості та якості земель, бонітування ґрунтів є складовими Державного земельного кадастру, відомості з якого використовуються для регулювання земельних відносин, визначення розміру плати за землю і цінності земель у складі природних ресурсів [3].

Мета роботи - провести експертну оцінку ґрунтів ТОВ «АГРО-КРАЙ» Гадяцького району Полтавської області.

Об'єкти та методика дослідження. Об'єктом дослідження є ґрунти ТОВ «АГРО-КРАЙ» Гадяцького району Полтавської області

Ґрунтові зразки відібрано з шару ґрунту 0-30 см за ДСТУ 4287:2004. Географічну прив'язку точок відбору зразків здійснювали за допомогою приладу GPS.

Аналітичні дослідження ґрунтів проводилися за загальноприйнятими методиками згідно ДСТУ:

- вміст загального гумусу за методикою О.Н. Соколовського з фотоколориметричним закінченням по В.П. Циленкову;
- вміст лужногідролізованого азоту за Корнфільдом;
- вміст рухомих сполук фосфору за Чиріковим;
- вміст рухомих сполук калію за Чиріковим.

Результати досліджень. Ґрунтовий покрив ТОВ «АГРО-КРАЙ» за попередніми результатами досліджень складений в основному чорноземами типовими глибокими та надглибокими середньосуглинковими, які залягають на водороздільних плато та слабопологих схилах. Обмежено розповсюдженими є: лучно-чорноземні вилугувані середньосуглинкові, їх комплекси з чорноземами типовими, а також лучно-болотні легкоглинисті ґрунти.

Для дослідження зазначених агроекологічних показників територія ТОВ «АГРО-КРАЙ» була розділена за «сіткою» на 100 елементарних ділянок. З кожної елементарної ділянки були відібрані змішані зразки, що відповідають конкретному типу ґрунту. Таким чином кожен ґрунт характеризується певним набором елементарних ділянок.

Отримані результати дозволяють оцінити агроекологічний стан заповідника за виділеними типами ґрунтів.

Типовим представником гумусо-акумулятивного процесу на території господарства є чорноземи типові глибокі та надглибокі середньо-суглинкові на лесовидному суглинку. За отриманими результатами досліджень вміст гумусу в цих ґрунтах складає 8-9% (за узагальнюючими середніми значеннями отриманими з елементарних ділянок), що оцінюється як підвищений.

У тісній залежності від вмісту гумусу перебуває вміст азоту в ґрунті, так вміст лужногідролізованого азоту складає 16-20 мг/100 гр. ґрунту оцінюється як підвищений вміст.

Щодо фосфору то його можна охарактеризувати як підвищений із значенням в межах 10-15 мг/100 гр. ґрунту.

Аналогічно підвищеним вмістом відзначається калій, але в межах 14-19 мг/100 гр. ґрунту.

В даному випадку потрібно зазначити, що охарактеризований ґрунт має найбільше поширення, а отже включає велику кількість елементарних ділянок.

А далі коротко надамо оцінку менш поширених ґрунтів в межах території ТОВ «АГРО-КРАЙ». Так лучно-чорноземному вилугуваному надглибокому середньо суглинковому ґрунті на делювіальних відкладах притаманні: вміст гумусу в межах середнього (8-9%); вміст азоту підвищений (16-20 мг/100 гр. ґрунту), а на окремих ділянках середній - 8-16 мг/100 гр. ґрунту; середній вміст фосфору (5-10 мг/100 гр. ґрунту) та підвищений вміст калію (14-19 мг/100 гр. ґрунту).

Комплекси чорноземів типових та лучно-чорноземних вилугуваних середньосуглинкових ґрунтів на делювіальних відкладах, а також фрагменти типових карбонатних середньосуглинкових на лесовидному суглинку мають відповідно середній 7-8% та підвищений 8-9% вміст гумусу. Різниця також спостерігається за вмістом калію аналогічно середній 9-14 мг/100 гр. ґрунту та підвищений 14-19 мг/100 гр. ґрунту, іноді визначення калію на окремих елементарних ділянках показало високий вміст 19-24 мг/100 гр. ґрунту. В цих ґрунтах однаковий вміст азоту та фосфору, а саме підвищений вміст азоту (16-20 мг/100 гр. ґрунту) та середній вміст фосфору (5-10 мг/100 гр. ґрунту).

Однакову оцінку за визначеними показниками мають комплекси лучно-чорноземних глибоких та надглибоких важко суглинкових ґрунтів на

лесовидному суглинку, лучно-болотні перегнійні легко глинисті ґрунти на делювіальних відкладах та лучно-болотні мулисті легко глинисті ґрунти. В них підвищений вміст гумусу 8-9%, підвищений вміст азоту 16-20 мг/100 гр. ґрунту та середні значення фосфору 5-10 мг/100 гр. ґрунту і калію 9-14 мг/100 гр. ґрунту.

Висновок. За проведеною якісною оцінкою ґрунти господарства ТОВ «АГРО-КРАЙ» Гадяцького району Полтавської області оцінюються за вмістом загально гумусу, лужногідролізованого азоту, фосфору та калію, як підвищений, але на окремих елементарних ділянках знижується до середніх показників.

Досліджувані ґрунти володіють високим рівнем родючості і оцінюються високо. За групуванням класифікації якості ґрунтів, ґрунти господарства відносяться до першої (землі дуже високої якості) і другої (високої якості) групи земель, з 1-4 класами бонітету земель.

Список використаних джерел:

1. Дегтярьов В.В. Родючість чорноземів залежно від антропогенного впливу / В.В. Дегтярьов, С.В. Крохін, О.С. Жернова // Вісник ХНАУ. — Харків, 2010. — Т. 4. — С. 11-16.
2. Крохін С.В. Лужногідролізований азот в цілинних і агрогенних ґрунтах лісостепу і степу України / С.В. Крохін, О.І. Моргунова // Ґрунтознавство. — Київ-Дніпропетровськ, 2013. — Вип. 14, № 3-4(23). С. 29-34.
3. Крохін С.В. Оцінка екологічного стану чорноземів Лівобережного Лісостепу і Степу України за показниками гумусового режиму / С.В. Крохін // 130-річчя виходу книги професора В.В. Докучаєва «Російський чорнозем», і поява сільськогосподарської дослідної справи як галузі знань: матеріали міжнар. наук.-практ. Семінар, (10 грудня 2013 р., м. Київ). — К.: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. — С. 80.
4. Крохін С. В. Якісна оцінка ґрунтів українського природного степового заповідника «Михайлівська цілина» С.В. Крохін // Агрохімія і ґрунтознавство: міжвідом. темат. наук. зб. кн.1. Ґрунтознавство. — Харків, 2018 — С. 203-205.